

عنوان مقاله:

دارالفنون و علم نقاشی در گذار از نگاه سنتی به پرسپکتیو

محل انتشار:

مجله تاریخ علم، دوره 18، شماره 2 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 38

نویسنده:

مریم کشمیری - استادیار گروه نقاشی، دانشکده هنر، دانشگاه الزهراء(س)، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

آموزش های مدرسه دارالفنون افزون بر گسترش علوم و فنون جدید، بر نگرش به نقاشی و آموزش آن در ایران تاثیر نهاد. نقاشی ایرانی در روند گذار از شیوه های سنتی به بازنمایی واقع گرایانه مانند شیوه کمال الملک با آموزش های مدرسه دارالفنون پیوند دارد. در بازخوانی فعالیت های دارالفنون به ویژه در سال های آغازین به گونه ای کم رنگ و گذرا با نقاشی روبرو می شویم؛ اما دانسته نیست که آموزش نقاشی در دارالفنون چه نقشی داشت، و چرا در مدرسه ای که برای تعلیم علوم و صنایع بدیعه بازگشایی شده بود، نقاشی را نیز آموزش می دادند؟ دانستن این که نقاشی بر پایه روایت های هم روزگار از دارالفنون، مرحله و بخشی از درس هندسه عالییه بود، به اهمیت این پرسش می افزاید. پژوهش پیش رو بر پایه گزارش های پراکنده از آموزش نقاشی در دارالفنون، به این پرسش ها راه می برد: دانسته های برآمده از دارالفنون چه تصویری از نقاشی به دست می دهد؟ جایگاه نقاشی در میان شاخه های علوم و فنون چه بود؟ و مفهوم نقاشی در روند کاری دارالفنون چه دگرگونی هایی را از سر گذراند؟ جستجوی پاسخ ها در منابع علمی هم روزگار و در همبستگی نقاشی با علوم، شالوده پژوهش حاضر را تشکیل می دهد. پژوهش به روش تاریخی از راه تامل در دگرگونی معانی واژگان و کاربرد علوم پیش می رود و با جستجو در گرایش ها و آموزش های معلمان و درس آموختگان دارالفنون به ویژه با درنگ در مفاهیم هندسه، نقشه کشی، مناظر و مرایا و نقاشی به این پرسش ها پاسخ می دهد، وجه مشترک این شاخه ها سرکار داشتن با اندازه ها، خط ها، سطوح و اجسام است. یافته های پژوهش نشان می دهد مراد از صنعت نقاشی در درس هندسه، مباحث مناظر و مرایا بوده است. مناظر و مرایا در روند گذار به پرسپکتیو جدید ابتدا بخشی از هندسه بود و سپس با جدا شدن از هندسه و نیز اپتیک کهن، به شالوده مطالعات علمی در نقاشی تبدیل شد. دگرگونی های اپتیک در اروپا و برآمدن پرسپکتیو هم چون قواعد هندسی بازنمایی، پایه آموزش های دارالفنون در رویکرد به علوم و هم چنین شکل یابی نقاشی واقع گرا در ایران بوده است.

کلمات کلیدی:

پرسپکتیو، دارالفنون، دورنما سازی، علم نقاشی، مناظر و مرایا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1897968>

